

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN WEB TABANLI BİR DERSE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

THE VIEWS OF NURSING STUDENTS' TOWARD A WEB-BASED COURSE

Yard. Doç. Dr. Emine ŞENYUVA*   **Doç.Dr. Hülya KAYA***   **Yard.Doç.Dr. Gönül BODUR***

*İstanbul Üniversitesi Florence Nightingale Hemşirelik Fakültesi
Hemşirelikte Eğitim Anabilim Dalı

Araştırma, 10-12 Nisan 2014 tarihleri arasında Çanakkale’de Düzenlenen II. Hemşirelikte Güncel Yaklaşımlar ve Sorunlar Sempozyumu’nda Sözel Bildiri olarak sunulmuştur.

ÖZET

Amaç: Araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin web tabanlı Hasta Eğitimi dersine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma, tanımlayıcı araştırma yöntemine göre planlanmıştır. Araştırmaya bir Hemşirelik Fakültesi’nin ikinci sınıfında web tabanlı Hasta Eğitimi dersine kayıtlı tüm öğrenciler (N: 210) alınmıştır. Araştırma verilerinin toplandığı gün 17 öğrenci derse gelmediği ve 10 öğrenci formu eksik doldurduğu için araştırmaya dahil edilmemiş, araştırma, 183 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Veri toplama araçları olarak araştırmacılar tarafından geliştirilen Bilgi Formu ve Web Tabanlı Hasta Eğitimi Dersi Değerlendirme Formu kullanılmıştır. Veriler SPSS paket programında analiz edilmiştir.

Bulgular ve Sonuç: Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin çoğunluğu kadın, Anadolu Lisesi ve Genel Lise mezunudur. Öğrencilerin tamamı interneti kullanmaktadır. Öğrencilerin çoğunluğu interneti öncelikle araştırma yapmak için kullanmaktadır. Öğrencilerin çoğunluğu web tabanlı Hasta Eğitimi dersinin tasarımına, yöntemine ve ders kazanımları’na ilişkin olumlu görüşlere sahiptir. Öğrenciler, uygulaması olmayan kuramsal derslerin web tabanlı olarak verilmesinin uygun olduğunu ifade etmiştir. Bu sonuçlar, öğrencilerin web tabanlı Hasta Eğitimi dersine ilişkin olumlu görüşlere sahip olduklarını göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: Web-tabanlı eğitim, uzaktan eğitim, hasta eğitimi, hemşirelik eğitimi, hemşirelik öğrencileri.

ABSTRACT

Objective: The aim of this research is determining the views of nursing students' toward web based Patient education course.

Methods: *This research was planned as descriptive design. The universe of research is included all sophomore students (n: 210) who attended web based Patient Education course in faculty of nursing. 17 students who didn't come to school at data collection day and 10 students who fill missing data were not accepted to the sample. Research was performed with 183 students. Data were collected with "Information Form" and "Web Based Patient Education Course Assessment Form" which were developed by the researchers. Data were analyzed with SPSS package program.*

Results and Conclusion: *The majority of students in the sample is female and graduated from Anatolian High School and general high school. All of students have been using internet. The majority of students have been using internet primarily for researching. The majority of students have positive views toward design, material and gain of web based patient education course. Students stated that it is appropriate to be given theoretical courses by web-based method. This results showed that majority of students have a positive attitude toward web based Patient Education course.*

Key Words: *Web based education, distance education, patient education, nursing education, nursing students.*

GİRİŞ

Günümüzde bilimsel, teknolojik, ekonomik ve sosyal alanda yaşanan değişme ve gelişmeler, ülkelerin farklı eğitim yaklaşımları doğrultusunda eğitim sistemlerini yeniden yapılandırmalarını zorunlu kılmaktadır. Bu eğitim yaklaşımlarından biri; gelişen bilgisayar ve internet teknolojilerinin sunduğu olanaklar doğrultusunda ortaya çıkan, özellikle öğrencilere kolaylık ya da esneklik sağlayacak, eğitim hizmetlerine erişimi kolaylaştıracak web teknolojileri ve web tabanlı eğitimidir (Özkul ve Aydın 2012). Türkiye'de de teknolojik gelişmelerin yanı sıra her geçen gün alt yapısı hazır olmadan açılan hemşirelik okullarının sayısındaki ve öğrenci sayısındaki artış, öğretim üyesi sayısındaki ve fiziksel olanaklardaki (sınıf, uygulama alanı, laboratuvar vb.) yetersizlik, teknoloji kullanımındaki sınırlılıklar vb. nedenler hemşirelik eğitiminde geleneksel eğitim yaklaşımlarının yanı sıra web tabanlı eğitim yaklaşımının kullanılmasını gündeme getirmektedir (Çavaş 2000, Çetin ve Günay 2010, Koch ve ark. 2010, Odabaş 2003, Özkul ve Aydın 2012, Şenyuva 2011). Web tabanlı eğitim; bilgisayar ağlarından yararlanılarak eğitimci-öğrenci-ders etkileşiminin sağlandığı, aynı ya da farklı ortamlardaki bireylerin bilgisayar ağları ile birbirlerine bağlanarak bilgi ve belgeleri paylaştığı, metin, grafik, hareketli resim, animasyon, ses, video gibi çoklu ortam uygulamaları ile desteklenmiş öğrenme ortamlarıdır (Bay ve Tüzün 2002, Koch ve ark. 2010, Şenyuva ve Taşocak 2014).

Web tabanlı eğitimin sunduğu olanaklardan işlevsel olarak yararlanabilmek için web tabanlı eğitimin temel öğelerinin (öğrenci, eğitimci, öğretim tasarımı) ve bu öğelerin özelliklerinin bilinerek eğitim ortamlarının tasarlanması gerekmektedir (Karaağaçlı ve Erden 2002, Tuncay, Stanescu ve Keser 2010). Web tabanlı eğitimin temel öğelerinden biri, öğrencidir (Karaağaçlı ve Erden 2002). İnternetin oluşturduğu sanal dünyayla iç içe olan ve buna uygun biçimde tasarlanmış olan bir web tabanlı eğitim, öğrencilerin zaman ve mekan sınırlaması olmaksızın dersleri izlemelerine olanak sağlamakta, kendi kendine öğrenmelerine, kendi öğrenmeleri konusunda

sorumluluk üstlenmelerine, zamanlarını yönetmelerine, eğitimcilerle ve diğer öğrencilerle iletişimde bulunmalarına imkân tanımaktadır (Bay ve Tüzün 2002, Karaağaçlı ve Erden 2002, Tüysüz ve Aydın 2007). Bir diğer temel öge olan eğitimciler; çok sınırlı yüz yüze görüşmelere rağmen öğrenci ihtiyaçlarını belirlemek, web tabanlı eğitimde kullanılacak ders materyallerini, dersin amaçlarını ve öğrencilerin ihtiyaç ve beklentilerini, hazır bulunuşluluk düzeylerini göz önünde bulundurarak tasarlamak, hem rehberlik hem de içerik sağlayan kişi görevini bir arada etkili bir şekilde yürütmekten sorumludur (Bilgiç 2005, Erümit 2013, Gülbahar 2005, Odabaşı, Çoklar, Kıyıcı ve Akdoğan 2005, Özarslan, Kubat ve Bay 2007, Rosenberg 2001, Tuncay, Stanescu ve Keser 2010). Web tabanlı eğitimde bir diğer temel öge ise, web tabanlı eğitimin tasarımıdır. Geleneksel sınıf ortamında eğitimci, öğrencilerle yüz yüze iletişim kurmakta, bu arada bilgi aktarımını sağlamaktadır. Web tabanlı eğitimde ise geleneksel eğitimdeki gibi öğrenci ile aynı ortam içinde yüz yüze etkileşim kurulamaması, öğrencinin derse karşı tutumunun yakından gözlemlenememesi nedeniyle tasarlanacak ders içeriğinin bu olumsuzlukları giderebilecek ve öğrenciyi ekran karşısında tutabilecek nitelikte geliştirilmesi gerekmektedir (Conrad 2000, Karaağaçlı ve Erden 2008). Ayrıca web tabanlı eğitim ortamlarının tasarımında öğrencilerin zihinsel, bedensel ve duygusal gelişim özelliklerinin, ilgi ve yeteneklerinin farklı olması, yeni bir konuyu öğrenmek için yeterli bilişsel ve duyuşsal giriş davranışlara sahip olunmaması, kendi kavram ve anlam yapılarını oluşturmada, önceden öğrenmiş bilgiler ile yeni öğrenilen bilgilerin ilişkilendirilmesinde zorluklar yaşanması vb. durumların da dikkate alınması gerekmektedir.

Çoklu ortam materyalleriyle (metin, grafik, hareketli resim, animasyon, ses, video vb.) desteklenmiş web tabanlı eğitim, öğrencilerin kavrama gücünü ve motivasyonunu artırdığı, öğrencilerin derslerine yönelik tutumlarını olumlu şekilde değiştirdiği göz önüne alındığında; web tabanlı eğitimin eğitim sürecine uygun olarak hazırlanmasının önemi ön plana çıkmaktadır (Bay ve Tüzün 2002, Bilgiç 2005, Erümit 2013, Fischer 1997, Mishra ve Sharma 2005, Turgut ve Yenilmez 2011). Bu nedenle web tabanlı eğitimin tasarlanmasında ve mevcut öğrenme ortamların yapılandırılmasında öğrenci görüşlerinin belirlenmesi büyük önem taşımaktadır.

Bu bağlamda ilgili araştırma, öğrencilerin web tabanlı Hasta Eğitimi dersine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi ve elde edilen bulgular ışığında Hasta Eğitimi dersinin yapılandırılması çalışmalarına ışık tutması açısından önemlidir.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın Amacı

Araştırma, hemşirelik öğrencilerinin web tabanlı Hasta Eğitimi dersine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla planlanmıştır.

Araştırmanın Tipi

Araştırma, tanımlayıcı araştırma yöntemine göre gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Hemşirelik Fakültesi'nin ikinci sınıfında web tabanlı Hasta Eğitimi dersine kayıtlı tüm öğrenciler (N: 210) oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş, gönüllü olarak araştırmaya katılmayı kabul eden, araştırma verilerinin toplandığı gün derse gelen ve veri toplama araçlarını eksiksiz dolduran 183 öğrenci araştırmanın örneklemini oluşturmuştur. Araştırmanın yapıldığı gün okula gelmeyen 17 öğrenci, formları eksik doldurduğu için 10 öğrenci değerlendirmeye alınmamıştır.

Veri Toplama Araçları

Veriler, Bilgi Formu ve Web Tabanlı Hasta Eğitimi Dersi Değerlendirme Formu kullanılarak toplanmıştır.

Bilgi Formu: Form, araştırmacılar tarafından literatür ışığında geliştirildi (Adams ve Timmis 2006, Arıkan 2006, Atack ve Rankin 2002, Chen ve Chung 2012, Erümit 2013, Gülbahar 2005, Şenyuva ve Taşocak 2014). Formda, öğrencilerin yaşını, cinsiyetini, mezun olduğu ortaöğretim kurumunu, kendine ait bilgisayarı olma, bilgisayar-internet kullanma durumunu, interneti öncelikle kullanma amaçlarını belirlemeye yönelik 11 kapalı uçlu ve web tabanlı Hasta Eğitimi dersine ilişkin görüşlerini belirlemeye yönelik 5 açık uçlu soru yer aldı.

Web Tabanlı Hasta Eğitimi Dersi Değerlendirme Formu: Öğrencilerin web tabanlı Hasta Eğitimi dersine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla literatür doğrultusunda araştırmacılar tarafından geliştirilmiştir (Adams ve Timmis 2006, Atack ve Rankin 2002, Bajraktarevic, Hall ve Fullick 2003, Bay ve Tüzün 2002, Bilgiç 2005, Chen ve Liu 2008, Mishra ve Sharma 2005, Şenyuva ve Taşocak 2014, Tuncay, Stanescu ve Kesr 2010).

Form; Dersin Tasarımı'na (1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15,16,17,18. madde), Dersin Yöntemi'ne (19,20,21,22,23,24,25,26,27,28,29,30,31,32,33. madde) ve Ders Kazanımları'na (34,35,36,37,38,39. madde) ilişkin görüşleri içeren toplam 39 ifadeden oluşmuştur. Formda yer alan 31. ve 32. madde tersine çevrilerek puanlanmıştır. Üç'lü likert tipinde hazırlanan formda yanıt seçenekleri, Katılıyorum (3 puan), Kararsızım (2 puan) ve Katılmıyorum (1 puan) şeklinde sıralanmıştır. Formun değerlendirilmesi, madde puan ortalaması üzerinden hesaplanmıştır. Web Tabanlı Hasta Eğitimi Dersi Değerlendirme Formu'nun toplam iç tutarlık cronbach alpha katsayısı .93, Dersin Tasarımı .93, Dersin Yöntemi .92, Ders Kazanımları .90 olarak hesaplanmıştır.

Web Tabanlı Hasta Eğitimi Dersi: Hasta Eğitimi dersi, bir Hemşirelik Fakültesi'nin müfredat programında 2. sınıfta yer almaktadır ve web tabanlı eğitim yöntemi ile verilmektedir.

Web tabanlı Hasta Eğitimi dersi, yapılandırmacı (constructivist) yaklaşıma temellenen ADDIE modeli doğrultusunda tasarlanmıştır (Arkün ve ark. 2009). Web tabanlı Hasta Eğitimi ders içeriği, Hasta Eğitimi dersinden sorumlu tarafından, web tasarımı sorumlu öğretim elemanları ve İstanbul Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulama ve Araştırma Merkezi (ISUZEM) işbirliği ile oluşturulmuştur.

Web tabanlı Hasta Eğitimi ders içeriği, internet/web ortamına aktarılmıştır, “Kullanıcı Adı” ve “Parolası” yazılarak derse erişim sağlanmıştır (Şekil 1).

Dersin içeriği; metin, ses, tablo, şekil, resim, animasyon, simülasyon, sayfa içine gömülü uygulamalar, okuma parçaları, değerlendirme soruları ve video vb. ile zenginleştirilerek sunulmuş ve öğretim yılı boyunca (13 haftada) 5 yüzyüze görüşme ile desteklenmiştir (Şekil 2,3,4).

FLORENCE NIGHTINGALE HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ

Dilek Yörem Çıkış Yap Yardım

Hasta Eğitimi Ders İzlenesi

Doç. Dr. Hülya KAYA, Yard.Doç.Dr. Emine ŞENYUVA ve Uzm. Gönül BODUR

Tarih: 16 Eylül - 31 Aralık 2013 Sınıf: 2 Kredi: 2

"Hasta Eğitimi" dersinin amacı; öğrencinin hasta eğitimine yönelik rollerini ve hasta eğitimi sürecinin ilkelerini kavrayarak ilgili uygulamalarında bu ilkeleri dikkate almasıdır.

Derse Başla

Dersin Amacı ve Hedefleri

Dersin amacı; öğrencinin hasta eğitimine yönelik rollerini ve hasta eğitimi sürecinin ilkelerini kavrayarak ilgili uygulamalarında bu ilkeleri dikkate almasıdır.

Dersin hedefleri:

- Profesyonel hemşirenin eğitime ilişkin rol ve işlevlerinin toplumun sağlığı ile olan bağlantısını kurma.
- Eğitime ilişkin temel kavramları açıklama.
- Profesyonel hemşirenin eğitimi rolü kapsamında hasta eğitimini açıklama.
- Hasta eğitimi etkinliklerinin bilimsel temele dayandırılmasının önemini kavrama.
- Hasta eğitiminde öğrenme-öğretme sürecinin ilkelerini kavrama.

Duyurular

Tümünü Göster

3. Ödev (Son Teslim Tarihi: 26 Kasım 2013)
Ödev 12 Kasım 2013

Hasta Eğitimi Etkileyen Temel Faktörler (5.Ünite) ünitesinde yer alan ödevinizi, çıktısını alarak 26 Kasım 2013 tarihine kadar elden Yard.Doç.Dr. Emine ŞENYUVA'ya iletmeniz gerekmektedir. Bu tarihten sonra getirilen ödevler değerlendirilmeye alınmayacaktır.

Sınıf Dersinin Yapılacağı Tarih Değişti
Sınıf Dersi 12 Kasım 2013

26 Kasım 2013 tarihinde yüz yüze yapılacak olan yapılacak olan Hasta Eğitimi dersi, 3 Aralık 2013 tarihe ertelenmiştir. Ders, saat

Şekil 1: Derse Giriş Sayfası

FLORENCE NIGHTINGALE HEMŞİRELİK FAKÜLTESİ

Dilek Yıldırım Çıkar Yap Yardım

Ders Hakkında / Hasta Eğitimi

Hasta Eğitimi

Ders İçeriği Takvim

Üniteler

Tanışma ve Dersin İşlenişini Paylaşma [-]

Sınıfta Yapılan Dersler

I. BÖLÜM: Genel Bilgiler [-]

Hemşirelerin Hasta Eğitimine İlişkin Görüşleri

Hemşireliği Etkileyen Değişimler

1. Sağlık Bakım Hizmetlerinde Hemşirenin Eğitimi Rolü ve İlgili Standartlar [+]

2. Hasta Eğitimi ve Temel Kavramlar [+]

3. Hasta Eğitimi ve Öğrenme Yaklaşımları [+]

4. Hasta Eğitimi ve Öğrenme Alanları [+]

5. Hasta Eğitimi Etkileyen Temel Faktörler [+]

II. BÖLÜM: Hasta Eğitimi Sürecinin Hemşirelik Süreci ile Bütünlüğü [+]

I. BÖLÜM-Hemşireliği Etkileyen Değişimler

HEMŞİRELİĞİ ETKİLEYEN DEĞİŞİMLER

TEKNOLOJİK DEĞİŞİMLER

Tedavi ve bakım yöntemleri gelişmekte

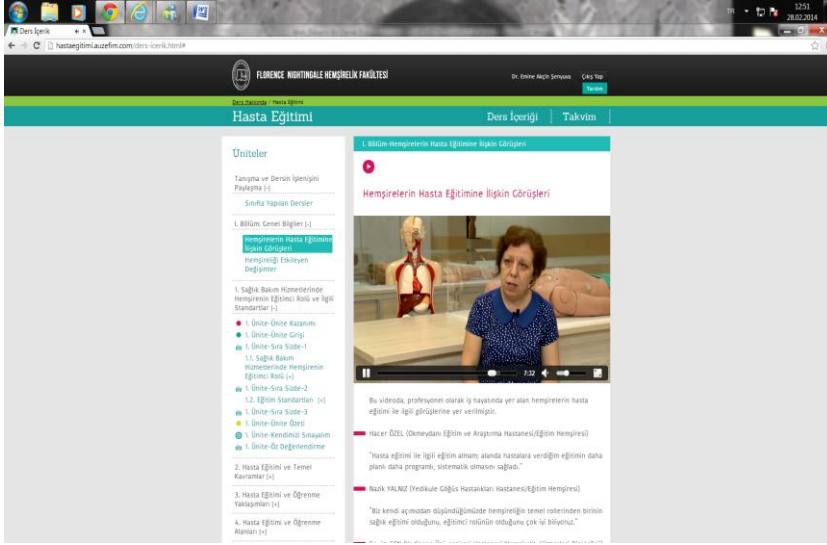
Hasta yatış süreleri kısalmakta

Evde kendi kendine bakım ihtiyacı doğmakta

Şekil 2: İçerik Sayfası

Şekil 3: İçerik Sayfası (Animasyon)

Şekil 4: İçerik Sayfası (Video)

Web sayfaları arasına, öğrencilerin okuduğu ya da okuyacağı ünitelerle ilgili düşüncelerini, yorum yapmalarını, aktif öğrenmelerini desteklemek ve motivasyonlarını arttırmak amacıyla “Kendimizi Sinayalım” egzersizleri (Şekil 5), edindikleri bilgileri değerlendirmelerini, anlaşılmayan ya da eksik kalan knuları fark etmelerini, kendi kendilerini değerlendirmelerini sağlamak amacıyla ünitelerin başına, ortasına ve sonuna değerlendirme soruları yerleştirilmiştir (Şekil 6).

Soru 3

"Hasta eğitimi ile ilgili standartlar, sağlıklı/hasta birey, aile ve toplumun sağlıklarını güvence altına almayı amaçlar." ifadesi sizce doğru bir ifade midir?

- a) Doğru
- b) Yanlış

Tebrikleri! Cevabınız doğru. Hasta eğitimi ile ilgili standartların belirlenmesinde temel amaç; sağlıklı/hasta bireylerin, ailelerin ve toplumun sağlığını güvence altına almaktır.

"Bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı ve istemlik davranış değiştirme sürecine ..... denir."

Yukarıdaki tanımda yer alan boşluğa aşağıdakilerden hangisi getirilmelidir?

- a) Öğrenme
- b) Öğretme
- c) Eğitim
- d) İnfomal eğitim

Cevabınız yanlış. Doğru cevap "c" şıkkıdır.

Şekil 5:Kendimizi Tanıyalım

Soru 5

Şekil 6: Değerlendirme Soruları

Etik Konular

Veriler, Hemşirelik Fakültesi Dekanlığı'ndan yazılı izin alındıktan sonra, öğrencilerin gönüllü katılımı esas alınarak Hasta Eğitimi dersi tamamlandıktan sonra dönem sonunda yüzyüze toplanmıştır. Veri toplamaya başlamadan önce öğrencilere araştırma hakkında açıklama yapılmış, sözlü onamları alınmıştır.

Verilerin Analizi

Elde edilen bulguların istatistiksel analizlerinde SPSS bilgisayar programı kullanılmıştır. Öğrencilerin tanıtıcı özelliklerinin ve web tabanlı Hasta Eğitimi dersine ilişkin görüşlerinin analizinde frekans, ortalama, standart sapma ve Ders Değerlendirme Formu'nun güvenilirlik katsayısı Cronbach alpha ile belirlenmiştir (Özdamar 2015).

Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma, bir Hemşirelik Fakültesi'nde web tabanlı Hasta Eğitimi dersini alan öğrenciler ile sınırlıdır. Tüm hemşirelik öğrencilerine genellenemez.

BULGULAR VE YORUM

Araştırma kapsamına alınan öğrencilerin %83.1'i kadın, %16.9'u erkektir, yaş ortalaması 20.45 ± 1.23 'tür, %52.1'i Anadolu lisesi, %30.0'ı genel lise mezunudur.

Tablo 1. Hemşirelik Öğrencilerinin İnternet Kullanma Durumları (n: 183)

İNTERNET KULLANMA DURUMU		n	%
Kendine ait bilgisayarı	Olan	135	73.8
	Olmayan	48	26.2
İnternet	Kullanan	183	100.0
	Kullanmayan	-	-

İnterneti öncelikli kullanım amacı*	Araştırma yapmak, bilgiye ulaşmak	138	75.4
	Ders kayıtları ve not takibi	129	70.5
	Ödev yazmak, powerpoint hazırlamak	114	62.3
	Oyun, film, müzik indirmek	96	52.5
	E-posta atmak	72	39.3
	Sohbet etmek	69	37.7
	Yeni insanlarla tanışmak	24	13.1
	Alışveriş yapmak	13	7.1
	Diğer	15	6.0
İnternete bağlanma yeri*	Cep telefonu	144	78.5
	Ev	116	63.4
	Okul	70	38.2
	Yurt	47	25.7
	İnternet kafe	20	10.8
	Diğer	16	8.5
Günde ortalama internet başında geçirilen süre	1 saatten az	19	10.4
	1-2 saat	71	38.8
	3-4 saat	64	35.0
	5 saat ve üzeri	15	8.2
	Günlük kullanmıyorum	14	7.6
Web tabanlı olarak verilen bir başka derse katılma durumu	Evet	60	32.8
	Hayır	123	67.2

* Birden fazla seçenek işaretlenmiştir.

Öğrencilerin %73.8'i kendine ait bilgisayarının olduğunu belirtmiştir. Öğrencilerin tamamı (%100.0) internet kullandığını, %75.4'ü interneti öncelikle araştırma yapmak, bilgiye ulaşmak, %70.5'i ders kaydı yaptırmak ve notlarını takip etmek, %62.3'ü ödev yazmak, powerpoint hazırlamak, %52.5'i oyun, müzik, film indirmek amacı ile kullandığını ifade etmiştir. %78.5'i cep telefonundan, %63.4'ü evden, %38.2'si okul bilgisayar labotatuvarından internete bağlandığını, %38.8'i günde ortalama 1-2 saatini, %35'i 3-4 saatini internet başında geçirdiğini ifade etmiştir (Tablo 1).

Öğrencilerin %67.2'si daha önce web tabanlı olarak verilen bir başka derse katılmadığını belirtmiştir.

Hemşirelik Öğrencilerinin Web Tabanlı Hasta Eğitimi Dersine İlişkin Görüşleri

Öğrencilerin %32.2'si Hasta Eğitimi dersinin web sitesini sık sık, %50'si arada sırada kullandığını belirtmiştir.

Öğrencilerin %94.5'i ağırlıklı olarak ödevleri öğrenmek, %90.2'si duyurulara bakmak ve %85.8'i ders notlarına ulaşip site üzerinden çalışmak amacıyla Hasta Eğitimi dersinin web sitesine girdiğini ifade etmiştir.

"Ödev haftalarında daha çok kullandım. Konu içeriklerine zaten haftada bir bakıyordum."

Öğrencilerin %94'ü ders konularına ağırlıklı olarak dersin web sitesinden çalıştığını belirtmiştir.

"İlk web sitesinden sonra kitaptan."

"Kitap daha sıkıcı oluyor ama internette videolar var o açıdan daha yararlı oldu diyebilirim."

Öğrencilerin %18.6'sı Hasta Eğitimi dersinin web sitesinden dönem boyunca çok yararlandığını, %51.4'ü yararlandığını ifade etmiştir.

"Uzaktan eğitim için en iyisi Hasta Eğitimiydi bence."

"Yüzyüze dersi aramadım. Siteden de girdiğimde aynı etkiyi aldım. Başka uzaktan eğitim derslerinde böyle olmamıştı...."

"Dersin faydası olduğunu düşünüyorum. Kitabı olmayan biri bile internet cafe'ye gidip kullanıcı adıyla sisteme ulaşabilir. O yönden iyi."

"Hayata uygulayabileceğim bir dersti o yüzden önemliydi. Videolu sorulardan sonra işaretleme kısmı var. Onlar çok ilgimi çekti."

"Videolarda ve sitede daha özet ve anlaşılır anlatımın kullanıldığını gördüm. Bu yüzden faydalı oldu benim için. Bir de grafikler ve animasyonlar akılda kalması için daha önemli."

"Tablolar, şemalar güzeldi, beğendim. Sitede kolay ulaşıyor herşeye ve çok fazla yazıya boğup sıkılmıyordu."

"Okuyunca akla girmiyor ama izlediğinde görsel olduğunda daha kalıcı oluyor. Hasta, hemşire canlandırmaları çok güzeldi."

"..... İsteddiğimde ulaşabildim. Yeterince yönlendirme var."

Tablo 2. Hemşirelik Öğrencilerinin Web Tabanlı Hasta Eğitimi Dersine İlişkin Görüşlerinin Puan Ortalaması (n: 183)

Görüşler	Ort. ± SS
Ders Tasarımı	
1. Dersin genel amaç/hedefleri açık ve anlaşılırdı.	2.75±.55
2. Ünitelerin amaç ve hedefleri açık ve anlaşılırdı.	2.80±.50
3. Ünite içerikleri gereksinimlerimi karşılayacak şekilde düzenlenmişti.	2.74±.56
4. Ünite içerikleri yeterli, açık ve anlaşılırdı.	2.79±.50
5. Üniteler arasında bağlantı kurulmuştu.	2.81±.44
6. Yazıların düzeni, puntosu, renkleri, sayfa tasarımları birbiriyle uyumluuydu.	2.78±.49
7. Resimler ve şemalar yeterliydi.	2.62±.66
8. Resimler, içerik/metin ile ilgiliydi.	2.75±.53
9. Animasyonlar, içeriğin kavranmasında etkiliydi.	2.73±.57
10. Animasyonlar dikkati dağıtmayacak şekildeydi.	2.72±.56
11. "Sıra Sizde" egzersizlerini isteyerek yaptım.	2.46±.71
12. "Sıra Sizde" egzersizleri içerik hakkında daha fazla düşünmemi sağladı.	2.58±.65
13. "Kendimizi Sınayalım" soruları içeriği pekiştirmemi sağladı.	2.71±.58
14. "Kendimizi Sınayalım" sorularını yanıtlamaktan keyif aldım.	2.63±.62
15. "Kendimizi Sınayalım" sorularını yanıtlarken aldığım geribildirimler öğrenmemi destekledi.	2.70±.57
16. Ünitelerdeki "Özet" bölümleri öğrenmemi destekledi.	2.74±.54
17. Link yapıları kullanım kolaylığı sağladı (ileri-geri-kapat düğmeleri...).	2.68±.59
18. Üniteler arasındaki sayfa tasarımları birbiriyle uyumluuydu.	2.73±.54
Dersin Yöntemi	
19. Öğrenme, araştırma isteğimi arttırdı.	2.44±.70
20. İnternetin/web'in, eğitim amaçlı kullanılmasına ilişkin düşüncelerimi olumlu yönde etkiledi.	2.61±.64

21. Çeşitli internet teknolojilerini kullanma fırsatı verdi.	2.55±.66
22. Daha fazla öğrenme sorumluluğu kazandırdı.	2.47±.71
23. Kendi kendime ders çalışmamı destekledi.	2.54±.68
24. Kendi hızıma uygun öğrenme fırsatı verdi.	2.62±.63
25. Zaman ve mekan sınırlılığının olmaması öğrenmemi kolaylaştırdı.	2.55±.69
26. Önemli bir işi başarmış olduğumu hissettim.	2.33±.75
27. Geleneksel sınıf eğitiminden daha etkiliydi.	2.32±.75
28. Geleneksel sınıf ortamında karşılaşılan baskı ve sıkıcılık yoktu.	2.60±.68
29. Geleneksel sınıf ortamına göre daha fazla zamanımı aldım.	2.01±.88
30. E-posta üzerinden yapılan görüşmeler, eğitimcilerle ve diğer öğrencilerle etkileşim kurmamı sağladı.	2.40±.77
31. Eğitimcilerle ve diğer öğrencilerle etkileşimimi azalttı.	2.03±.84
32. Ders çalışırken hiç keyif almadım.	2.23±.80
33. Kullanılan kaynak kitaptan yararlandım.	2.70±.61
Dersin Kazanımları	
34. Hemşirenin eğitimci rolüne ilişkin duyarlılığım gelişti.	2.84±.41
35. Hasta eğitimi etkinliklerinin bilimsel yaklaşımla ele alınmasının önemini kavradım.	2.80±.45
36. Dersin diğer derslerle bağlantısını kurabildim.	2.79±.50
37. Hemşirenin eğitime ilişkin rol ve işlevlerinin toplumun sağlığı ile ilişkisini kurabildim.	2.80±.45
38. Öğretme-öğrenme sürecinin temel ilkelerini kavradım.	2.81±.45
39. Hasta eğitiminde öğretme öğrenme sürecinin hemşirelik süreci ile olan bağlantısını kurabildim.	2.83±.42
Toplam madde puan ortalaması	
	2.81±.38

Tablo 2’de görüldüğü gibi öğrencilerin; web tabanlı Hasta Eğitimi dersine ilişkin görüşlerinin madde puan ortalaması 2.81±.38’dir.

Öğrencilerin Dersin Tasarımı’na ilişkin görüşlerini içeren maddeler arasında en yüksek puan ortalaması “Üniteler arasında bağlantı kurulmuştu.” (2.81±.44), en düşük puan ortalaması “Sıra Sizde egzersizlerinizi isteyerek yaptım.” (2.46±.71) maddesine aittir (Tablo 2).

Öğrencilerin Dersin Yöntemi’ne ilişkin görüşlerini içeren maddeler arasında en yüksek puan ortalaması “Kullanılan kaynak kitaptan yararlandım.” (2.70±.61), en düşük puan ortalaması “Geleneksel sınıf ortamına göre daha fazla zamanımı aldım.” (2.01±.88) maddesine aittir (Tablo 2).

Öğrencilerin Dersin Kazanımı’na ilişkin görüşlerini içeren maddeler arasında en yüksek puan ortalaması “Hemşirenin eğitimci rolüne ilişkin duyarlılığım gelişti.” (2.84±.41), en düşük puan ortalaması “Dersin diğer derslerle bağlantısını kurabildim.” (2.79±.50), maddesine aittir (Tablo 2).

Öğrencilerin %78.3’ü web tabanlı eğitim yoluyla verilebilecek bir başka ders almak istediğini belirtmiştir.

“Hava soğuk olduğunda kimse okula gelmek istemez, böyle durumlarda web tabanlı eğitim iyi. Derste ben filen orada bulunsam da zihnim çoğu zaman orada olmuyor... Çünkü derse geldiğinizde sadece dinleme yoluyla öğreniyorsun ama web’te videolar var görseller var. 4 saat içinde okulda uzun ve teorik dersleri vermeye çalışıyorlar. Bence görsellerle, ses kayıtlarıyla da bunlar online olarak sağlanabilir. Bir okulun uzaktan eğitim veriyorsa tercih edilmesini de arttırabilir.”

“Evet, bence gayet başarılı. Derste anlatılsa sıkılabıldık ama böyle istediğimiz zaman kendimizi iyi hissettiğimiz zaman çalışabiliyoruz. Web tabanlı olunca istediğimiz zaman ders çalışıyoruz. O yüzden daha iyi.”

Öğrencilerin %21.7’si web tabanlı eğitim yoluyla verilebilecek bir başka ders almak istemediğini belirtti.

“Hemşire öğrenciler birbirleriyle ve hastayla etkileşim halinde olmalı, ne durumda olduğunu mimik ve jestlerinden almalı, gözgöze gelmelidir. Eğer bu ders tamamen uzaktan olursa, başarılı olunamaz diye düşünüyorum.”

“Sınıfta dersi dinlemek zorunda kalıyorsun, yoklama nedeniyle de gelmek zorunda kalıyorsun o yüzden de öğreniyorsun. Böyle uzaktan olunca başka şeyler açık oluyor internette zor.”

“Karşımda hoca olmasını mimiklerini görmeyi soru sormayı onun bana soru sormasını daha çok tercih ediyorum. Bu benim tercihim. İnternette eğitim bana biraz sanal geliyor.”

“Aslında pek bulmuyorum. İnsan bir sınıf ortamı istiyor, gözgöze temas istiyor o yüzden olumsuz olarak düşünüyorum.”

“Uygulaması olan derslerde mümkün olmayabilir....”

TARTIŞMA

Araştırma grubunu oluşturan öğrencilerin çoğunluğu kadın ve Anadolu Lisesi ve Genel Lise mezunudur.

Öğrencilerin tamamı interneti kullanmaktadır, çoğunluğu interneti öncelikle araştırma yapmak, bilgiye ulaşmak, ders kaydı yaptırmak ve notlarını takip etmek için kullanmaktadır (Tablo 1). Şenyuva ve Taşocak (2014), Adams ve Timmis (2006), Atack ve Rankin (2002) yaptıkları araştırmalarda, web tabanlı eğitimde bilgisayar ve internet kullanmanın temel beceriler olduğunu vurgulamaktadır. Araştırma sonuçları ile desteklenen bu sonuç, öğrencilerin web tabanlı eğitimden yararlanmaları için öncelikle gerekli olan internet kullanma becerisine sahip oldukları şeklinde yorumlanabilir.

Öğrencilerin web tabanlı Hasta eğitimi dersi tasarımına ilişkin genel olarak olumlu görüşlere sahiptir (Tablo 2). Web tabanlı eğitim ortamları öğrencilere web/internet ortamında etkin ve verimli ders çalışma ortamı yaratacak, öğrenmeyi etkin kılacak, konunun anlaşılmasına ilişkin geri bildirimler alınmasını ve soyut konuları somutlaştırmayı sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır (Arıkan 2006, Talib, Matthews ve Secombe 2005). Bunu gerçekleştirmek için ders içeriğini destekleyen ses, tablo, şekil, resim, hareketli animasyon, simülasyon ve video vb. çoklu ortam uygulamaları kullanılmalıdır (Arıkan 2006, Kaptan 2009, Talib, Matthews ve Secombe 2005). Carter (2013), Tuncay, Stanescu ve Keser (2010), Gülbahar (2005), Demirli (2002), Thurmond, Connors ve Frey (2002) araştırmalarında web tabanlı eğitim ortamlarının öğrencilerin bireysel özellikleri (öğrenme stilleri, bilgisayar kullanma beceri, derse ilişkin tutum vb.) ve gereksinimleri doğrultusunda öğrenen merkezli olarak düzenlenmesinin

önemli olduğunu, bu süreçte eğitimcilerin kolaylaştırıcı, rehber ve yönlendirici görevi üstlenerek öğrencinin bilgiye ulaşmasında yardımcı olması gerektiğini vurgulamaktadır. Erümit (2013), Koch ve ark. (2010), Chen ve Liu (2006), Gülbahar (2005), Talib, Matthews ve Secombe (2005), Bajraktarevic, Hall ve Fullick (2003), Bay ve Tüzün (2002) tarafından yapılan araştırmalarda da, web tabanlı eğitim ortamlarının metin, ses, tablo, şekil, resim, animasyon, simülasyon, sayfa içine gömülü uygulamalar, okuma parçaları ve video vb. çoklu ortam uygulamaları ile desteklenmesinin hem öğrencilerin hem de eğitimcilerin öğrenciler tarafından konuların anlamlandırılmasını kolaylaştırdığını ve eğitim ortamına ilişkin memnuniyetlerini ve derse ilişkin motivasyonlarını olumlu yönde etkilediğini belirlemiştir. Christianson, Tjene ve Luft (2002), Koch ve ark. (2010) araştırmalarında öğrencilerin, web tabanlı öğrenme ortamlarında öğrenci-öğrenci, öğrenci-öğretici arasındaki etkileşimi arttıracak materyallerin kullanılmasının, vaka çalışmalarının, değerlendirme sorularının yer almasının web tabanlı öğrenme deneyimlerini arttırdığını ve tutum geliştirmeye olumlu etkilerinin daha fazla olduğunu ifade ettiklerini saptamıştır. Araştırma sonuçları ile desteklenen ve öğrencilerin web tabanlı Hasta eğitimi dersi tasarımını içeren maddelerinin puan ortalamalarının ($2.81 \pm .44$) ile ($2.46 \pm .71$) arasında olduğunu gösteren bu sonuç, "Yüzyüze dersi aramadım. Siteden de girdiğimde aynı etkiyi aldım..." vb. sözel ifadeleri ile birlikte değerlendirildiğinde dersin web tabanlı ortam tasarımı ilkelerine uygun olarak tasarlandığını gösterdiği şeklinde değerlendirilebilir.

Öğrenciler web tabanlı Hasta Eğitimi dersinin yöntemine ilişkin genel olarak olumlu görüşlere sahiptir (Tablo 2). Chen ve Chung (2012), Tayvan'daki hemşirelik öğrencileriyle yaptığı araştırmada, hemşirelik öğrencilerinin web tabanlı aldıkları dersi yararlı bulduklarını ifade etmiştir. Şenyuva ve Taşocak (2014) araştırmasında öğrencilerin web tabanlı olarak verilen dersin yöntemine ilişkin olumlu görüşlere sahip olduğunu belirlemiştir. Halter, Kleiner ve Hess (2006) araştırmasında öğrencilerin web tabanlı eğitimin, kendi öğrenmelerinde sorumluluk almalarının, kendi öğrenme hızlarına göre çalışabilmelerinin, konu ile ilgili internet kaynaklarında kolay gezinme fırsatı vermesinin, kendi çalışma zamanlarını belirleyebilme esnekliğinin, öğrenme isteklerini arttırdığını belirlemiştir. Arıkan (2006) öğretmen adaylarıyla yaptığı araştırmada, öğretmen adaylarının web destekli uygulamaları geleneksel sınıf içi uygulamalara göre daha yararlı bulduklarını belirlemiştir. Wilkinson, Forbes, Bloomfield ve Gee (2004) araştırmasında öğrencilerin, web tabanlı eğitim yönteminin kendilerine bireysel öğrenme, esneklik, kendi hızına göre ilerleme, öğrenme zamanını etkili, verimli ve ekonomik bir şekilde kullanma, bilgiye erişim kolaylığı sağlama, hızlı geribildirim verme gibi olanaklar sağladığını, ayrıca bu yöntemin derslerinde kullanılmasının başarı, ilgi ve motivasyonlarını arttırdığını saptamıştır. Demirli (2002) araştırmasında öğrencilerin zaman ve mekân sınırlaması olmamasının performansın artmasına katkı sağladığını, geleneksel sınıf ortamındaki edilgen ders dinlemenin verdiği sıkıcılığın olmadığını, sınıf içinde eğitimci-öğrenci, öğrenci-öğrenci arasında oluşabilecek olumsuz olayların yaşanmadığını, geleneksel sınıf ortamında sormaktan çekinilen soruların sanal ortamda daha rahat

sorulabildiğini, uygulamaların başarılı olabilmesi için görsel ve işitsel tasarımların geliştirilmesi gerektiğini, ancak genellikle asenkron şekilde yürütülen web tabanlı eğitimlerin anlık sorulara ve sorunlara çözüm getirilmesinde yetersiz kalılabileceğini düşündüklerini belirlemiştir. Bu sonuç, ilgili araştırmalar ve formda yer alan "... Derste anlatılsa sıkılabilirdik ama böyle istediğimiz zaman kendimizi iyi hissettiğimiz zaman çalışabiliyoruz. Web tabanlı olunca istediğimiz zaman ders çalışıyoruz. O yüzden daha iyi." vb. sözel ifadeler ile birlikte değerlendirildiğinde öğrencilerin olumlu düşüncelere sahip olduğu ve yöntemin etkin olduğu şeklinde değerlendirilebilir.

Günümüzde sağlık bakım hizmetlerindeki değişim ve reformlar, hemşirelerin temel rolleri arasında eğitimci rolünün öne çıkmasına neden olmuştur. Profesyonel hemşirenin eğitimci rolü kapsamında yer alan hasta eğitimi, hasta birey ve ailesinin sağlıklarını yeniden kazanmaları ve potansiyelleri doğrultusunda geliştirip sürdürmeleri için bilgi, beceri, tutum ve davranışları kazanmalarını sağlayacak hasta eğitimi etkinliklerinin hemşire tarafından gerçekleştirilmesi ile mümkündür (Taşocak 2012). Bu kapsamda Hasta Eğitimi dersinin amacı, öğrencinin hasta eğitimine yönelik rollerini ve hasta eğitimi sürecinin ilkelerini kavrayarak ilgili uygulamalarında bu ilkeleri dikkate almasıdır. Araştırmada öğrencilerin web tabanlı Hasta Eğitimi dersinin kazanımlarına ilişkin genel olarak olumlu görüşlere sahip oldukları belirlenmiştir (Tablo 2).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuçlar, öğrencilerin çoğunluğunun web tabanlı Hasta Eğitimi dersinin tasarımına, yöntemine ve kazanımlarına ilişkin olumlu görüşlere sahip olduklarını göstermiştir.

Bu sonuçlar ışığında;

- Hemşirelik eğitiminde kuramsal ağırlıklı derslerin web tabanlı olarak verilmesi,
- Dersin içeriğinin öğrencinin ilgi ve merakını uyandıracak, aktif katılımını sağlayacak şekilde; metin, ses, tablo, şekil, resim, animasyon, simülasyon, sayfa içine gömülü uygulamalar, okuma parçaları, değerlendirme soruları ve video vb. uygulamalar ile zenginleştirilmesi ve yüzyüze görüşmelerle desteklenecek şekilde belirli aralıklarla güncellenmesi önerilebilir.

KAYNAKLAR

- Adams A, Timmis F. Students Views of Integrating Web-Based Learning Tecnology into the Nursing Curriculum – A Descriptive Survey. *Nurse Education in Practice* 2006; 6: 2-21.
- Arıkan D. Web Destekli Etkin Öğrenme Uygulamalarının Öğretmen Adaylarının Derse Yönelik Tutumları Üzerindeki Etkileri. *Ege Eğitim Dergisi* 2006; 1: 23–41.
- Arkün S, Baş T, Avcı Ü, Çevik V, Gürcan T. Addie Tasarım Modeline Göre Web Tabanlı Bir Öğrenme Ortamı Geliştirilmesi. Ankara; Eğitimin Değişen Yüzü: Yeni Paradigmalar 25. Yıl Konferansı: 2009.
- Atack L, Rankin J. A Descriptive Study of Registered Nurses' Experiences with Web-Based Learning.

- Journal of Advanced Nursing 2002; (40): 457-465.
- Bajraktarevic N, Hall W, Fullick P. Incorporating Learning Styles in Hypermedia Environment: Empirical Evaluation. Proceedings of the Workshop on Adaptive Hypermedia and Adaptive Web-Based Systems. Nottingham, UK, Eindhoven University, 41-52, 2003.
- Bay ÖF, Tüzün H. YÖK’de Ders İçeriğinin Web Tabanlı Aktarılması. Politeknik Dergisi 2002; 5 (1): 13-22.
- Bilgiç ŞE. E-öğretim Tasarım Süreci: Bir Materyalin Kullanışlılığına İlişkin Katılımcı Görüşleri. Yayınlanmamış Uzmanlık Yeterlilik Tezi. Ankara: Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası İnsan Kaynakları Genel Müdürlüğü; 2005.
- Campbell M, Gibson W, Hall A, Richards D, Callery P. Online vs. Face-to-Face Discussion in a Web-Based Research Methods Course for Postgraduate Nursing Students: A Quasi-Experimental Study. International Journal of Nursing Studies 2008; (45): 750-759.
- Carter MA. A Study of Students Perceptions of the Online Component of a Hybrid Postgraduate Course. Procedia – Social and Behavioral Sciences 2013; 84: 558-568.
- Chen HY, Chung CH. The Learning Effectiveness of Nursing Students Using Online Testing as an Assistant Tool. A cluster randomized controlled trial. Nurse Education Today 2012; 32: 208-213.
- Chen HY, Liu KY. Web-Based Synchronized Multimedia Lecture System Design for Teaching/Learning Chinese as Second Language. Computers & Education 2008; 50: 693-702.
- Christianson L, Tiene D, Luft P. Web-Based Teaching in Undergraduate Nursing Programs. Nurse Educators 2002; 27: 276-282.
- Conrad K. Instructional Design for Web-Based Training. HRD Press, Massachusetts USA, 2000.
- Çavaş B. The Use of the Computer Technology in Seventh Grade Science Topics Which Contain Mathematics. International Special Education Congree ISEC-2000, Manchester, UK, 2000.
- Çetin O, Günay Y. Fen Eğitiminde Web Tabanlı Öğretimin Öğrencilerin Akademik Başarılarına ve Tutumlarına Etkisi. Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 2010; 38: 19-34.
- Demirli C. Web Tabanlı Öğretim Uygulamalarına İlişkin Öğrenci Görüşleri (Fırat Üniversitesi örneği). http://aof20.anadolu.edu.tr/bildiriler/Cihad_Demirli.doc, 2002 (erişim 12.03.2016).
- Erümit SF. Web Tabanlı Uzaktan Eğitimde Biyoloji Dersi İçin Ders Materyali Tasarımı: Kriterler, Uygulama Ve Değerlendirme. Journal of Instructional Technologies & Teacher Education JITTE 2013; 1 (2): 83-111.
- Fischer B. Instructor-led vs. Interactive: Not an either/or Proposition. Corporate University Review 2007; 29-30.
- Gülbahar Y. Web-Destekli Öğretim Ortamında Bireysel Tercihler. The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET 2005; 4 (2). <http://www.tojet.net> (erişim 12.03.2016).
- Halter JM, Kleiner C, Hess RF. The Experience of Nursing Students in an Online Doctoral Program in Nursing : A Phenomenological Study. International Journal of Nursing Studies 2006; 43: 99-105.
- Karaağaçlı M, Erden O. Web Tabanlı Öğrenme-Öğretme ve Değerlendirme Süreçlerinde Teknoloji Eğitimi Bilgi Koluna İlişkin Bir Uygulama Örneği. Gazi Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi 2002; 10 (11): 107-125.
- Koch J, Andrew S, Salamonson Y, Everett B, Davidson P. Nursing Students’ Perception of a Web-Based Intervention to Support Learning. Nurse Education Today 2010; 30: 584-590.

- Mishra S, Sharma RC. *Interactive Multimedia in Education and Training*. United States of America: Idea Group Inc.: 2005.
- Odabaş H. İnternet Tabanlı Uzaktan Eğitim ve Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümleri. *Türk Kütüphaneciliği* 2003; 17 (1): 22-36.
- Odabaş F, Çoklar AN, Kıyıcı M, Akdoğan EP. İlköğretim Birinci Kademedeki Web Üzerinden Ders İşlenebilirliği. *The Turkish Online Journal of Educational Technology* 2005; 4 (4). <http://www.tojet.net> (erişim 12.03.2016).
- Özarslan M, Kubat B, Bay ÖF. *Uzaktan Eğitim İçin Entegre Ofis Dersinin Web Tabanlı İçeriğinin Geliştirilmesi ve Üretilmesi*. Kütahya; Akademik Bilişim: 2007.
- Özdamar K. *SPSS ile Biyoistatistik*. (10. Baskı). Ankara; 2015: Pegem Yayıncılık.
- Özkul AE, Aydın CH. *Öğrenci Adaylarının Açık ve Uzaktan Öğrenmeye Yönelik Görüşleri*. Uşak; Akademik Bilişim: 2012.
- Rosenberg M J. *E-Learning Strategies for Delivering Knowledge in the Digital Age*. New York; McGraw-Hill: 2001.
- Şenyuva E. Trends Towards Distance Education of Nursing Education in Turkey. *Turkish Online Journal of Distance Education (TOJDE)* 2011; 12 (4): 147-156. <http://tojde.anadolu.edu.tr/> (erişim 10.02.2016).
- Şenyuva E, Taşocak G. Implementation of Web-Based Distance Education in Nursing Education in Turkey: A Sample Lesson in Patient Education. *International Journal of Distance Education Technologies (IJDET)* 2014; 12 (3): 1-13, July-September.
- Talib O, Matthews R, Secombe M. Constructivist Animations for Conceptual Change: An Effective Instructional Strategy in Understanding Complex, Abstract and Dynamic Science Concepts. *Malaysian Online Journal of Instructional Technology* 2005; 2 (3): 78–87.
- Taşocak G. *Hasta Eğitimi*. İstanbul; İstanbul Üniversitesi Basım ve Yayınevi Müdürlüğü: 2012.
- Thurmond AA, Connors HR, Frey BB. Evaluation of Student Satisfaction: Determining the Impact of a Web-Based Environment by Controlling for Student Characteristics. *The American Journal of Distance Education* 2002; 16 (3): 169–189.
- Tuncay N, Stanescu AI, Keser H. Towards Success: Steps in an Effective Web-Based Education. *Procedia Social and Behavioral Sciences* 2010; 9: 2026–2032. www.sciencedirect.com, (erişim 12.03.2016).
- Turgut M, Yenilmez K. İlköğretimde Web Tabanlı Matematik Eğitimine İlişkin Lisansüstü Öğrencilerin Görüşleri. *Turkish Journal of Computer and Mathematics Education* 2011; 2 (2): 121-139.
- Tüysüz C, Aydın H. Web Tabanlı Öğrenmenin İlköğretim Okulu Düzeyindeki Öğrencilerin Tutumuna Etkisi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 2007; 22 (2): 73-84.
- Wilkinson A, Forbes A, Bloomfield J, Gee CF. An Exploration of Four Web-Based Open and Flexible Learning Modules in Post-Registration Nurse Education. *International Journal of Nursing Studies* 2004; 41: 411-424.